



PERIÒDICH POLITICH VERMELL

== SALUT PÚBLICA == INTERESSOS POPULARS == ARTS Y LLETRAS ==

PREUS DE VENTA
25 exemplars. Una peseta
Cada número. 2 quartos.
Surt a llum ab tota regularitat i lo mesos una vegada
cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
6-RONDA DE LA UNIVERSITAT-6
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Tot Espanya, portat a domicili. . . . 5 reals trimestre
Països de la Unió Postal. 16 id. id.
Dona números extraordinaris sempre que ho demanar
las circumstancies

L' INFERN

ESTUDIS DE CIENCIA CAPELLANESCA

XVII

Ja habèm arribat á las penas de dany, amichs lectors. Crech que coia á mi vos arribará á cansar la molta prolongació que he donat á n aquesta asquerosa *questió infernal*. Crech també que desitjaré que se acabi aviat. Jo ho desitjo igualment, pero á pesar d' aixó m' ha sigut forsos lo dividir en dos articles la explicació de la pena que nos ocupa.

«Com estás molt lluny de saber qui es Deu, estás també molt lluny de comprendre lo horros de la pena que se sofreix per sa perduda.» Aixís s' explica seguint lo rito universal un llibre Jesuítich (*Los Novissimos*.—Olamendi, edit.)

Cap persona de cervell mitjanament conformata podrà llegir aixó sense que se li ocorreixin instantáneament las següents reflexions:

1.ª Si *estich molt lluny de saber qui es Deu* ¡com puch sentir tan dolorosa anyoransa per sa perduda!...

2.ª Si avuy, que per lo mateix fet de *desconèixerlo completament* no li tinch reservat cap odi, no sento cap dolor per sa ausencia (pera mi eterna), ¡com pot aquesta ferme penar tant en lo dia que jo seré tot odi i rabia contra ell! (25)

3.ª Si *tant lluny estich de comprendre lo horros de la pena que se sofreix per la perduda d' aquest Deu*, ¡com y per quina lògica rahó me tinch de mereixer lo cruel càstich!

A la 1.ª reflexió m' respondré: Crech tant ab la existencia de Deu com ab la existencia dalt á la Lluna de parents meus que m' estimin molt. Si demá m' ve un d' aquests parents y m' diu: Mira, tu no t' ho creyas, pero á dalt á la Lluna hi estabam

nosaltres; si ho haguesses cregut t' haguerram protegit en gran; pero porque no ho has fet ara t' venim á esmicolar, á cremarte y á ferte morir horrosament: ¡sentiria jo allavoras lo haber perdut lo goig de conèixer aquells parents!

Jamay! Los malehiria, malehiria sa existencia y sa crueltat, y feut vots pera son aniquilament exclamaría: Malehida la hora en que vaig adquirir aytal parentesch; quan felissos aquells qu' han hagut la sort de no tenir parents á la Lluna!...

A la 2.ª m' diré: Alguns m' aseguran la existencia d' una persona que s' interessa per mi; si desitjas alguna cosa justa ó merecuida, me diuen, invoca son nom, y t' serà donada.—La candidés de la innocencia fa que cregui ab la existencia d' aquella persona lo mateix, exactíssimament lo mateix, que ab la existencia meya. Posseshit per absolut d' aquest error me canso d' invocar lo tal nom inútilment. Me succeeix una desgracia redera l' altra. Desaparescut al mateix temps l' estat de somnolencia de mon cervell veig la llum. Y veus aquí que m' trobo lògica y prácticament conduhit á la veritat.

Quedo convenut de que lo veritable es lo que crech, y lo que creya lo fals ¡deploraré aquest primer desengany! No, y molt al contrari viuré mes tranquilisat sapiguendo de qué tinch de reafirme.

Si s' dona t' cas de que al endemá ve un á dirme que he viscut enganayat en ma darrera convicció ¡me playneré jo de la ausencia de aquella entitat la quina, quan creyenthi la pregaba y obsequiaba, no m' servia pera res! Tampoch! Y donchs, si aquesta entitat després d' haberme desatés en tot, d' haberme abandonat, d' haber procurat que perdés la confiança y la creensa d' ella, lo primer saludó me t' l' espressa per un torment horros lo tinch d' anyorar també! Menos mil voltas; la malehiré ab molta mes rahó que ab la que bastá á Jesús pera malehir la evangélica figura.

Y m' objectaré en la 3.ª reflexió: Soch subdit d' un govern lo quin fa que se circulin varias lleys falsas ab lo maliciós objecte de que confosas aquestas ab la leyal, ignori lo quina es la que dech observar pera cumplir ab mon deber respecte l' autoritat de que depench. La que aixís obra lo govern aquest procedirà ab equitat si m' castiga per lo delict de no haber seguit la llei veritable!

Tal acte seria criminal, puig me probaria que lo que ha volgut fer es saciar un ferós instint valentse de ma innocencia.

Y què dirém de si procura tenirme á mi ab la ignorancia de la llei bona, ó siga ab l' error, y á un germá meu, obehint al despòtich *perque sí*, lo té perfectament enterrat! Allavoras veuré que lo procedir de aquest govern *anárquich* (permétinne la novetat pera expressar un govern que no governa, que fomenta la anarquia) es igual al procedir del Deu dels catòlics, lo quin ja sabem que «Permet lo pecar» (Ligor., *Expos de J. C.*, V, 29, Bossuet y altres).

«Consent lo pecat venial.» (Ligor., *Expos de J. C.*, V, 2), lo quin pecat es:

«Una disposició pera caurer en lo mortal (Salom. y Gel. *Reyl. de vid.*, IV, II).

«Pitjor en sí sol que si 1,000 homes se n' anessin al infern.» (Ligor., *Instr. puebl.*, IX).

Ademés lo Deu dels catòlics Te potestat pera perdonar ó no perdonar segons sa voluntat absoluta. (*Epis. á Rom.*, IX).

A qui li plau li permet *baixar al infern* á fersé càrrech d' aquells horros y tortantlo á la terra á que s' arrepenlesca. (*Norissima*, Olamendi, edit.), y á altres los deixa sense misericordia en los primers pecats, porque Deu te destinat á cada hu lo número de pecats que ha de perdonárloshi, (Ligorí).

Y arribant á vegadas á cebarse fins en una innocenta criatura de cinch anys, (S. Gregori, *Dialog.*, c. 18).

Y vist aixó, caríssims germants en llana, comprendré qu' aquell govern, al castigar-

me, castiga una falta que no es tal, ja per ser consentida. *baix aquelles lleys com per heremhi fet incorrer expressament aixís mantenintme en la ignorancia de lo hó, com ocultantme maliciosament la veritat; y resultarà que l'únic responsable de mas erradas será lo govern aquell y ell lo verdader delinqüent per abús de ma personalitat habentme convertit en miserable objecte de sa diversió.*

Diu S. Joan Crisóstomo que «Lo que 's castiga ab l' infern es la perversitat de la voluntat del pecador que ha vingut a estinguirse ab la mort del cos.»

Y te rahó lo tal Crisóstomo... Ó, si no la te, donemli tots al menos, estimats lectors, puig que al cap y la fi aixís ha de ferse ab los bojos. Rahons crech que sobran de las avantemesas que 's evidencian fins á un punt qu' es demencia lo demanar mes, la falsetat de la teoria *crisostónica*. Com aquest Sant diu aixó y los altres Sants nos proban tan prodigament com habem demostrat, que «Lo que 's castiga ab l' infern es la mala estrella de un en no haberli *cogut á l'ull á Deu Nostre Senyor ó á sa Santíssima Mara poderosíssima intercessora!*»

Espectarrante Sant Ignaci devant de la pena que 's deu sufrir ab no veure á Deu esclama: «Senyor, sufriré gustós qualsevol càstich, pero no lo de veurem privat de vos.»

Ah! no hagneran mort tan pacíficament los honrats militars de Girona si ab instancia al Rey haguessen dit:—Senyor, ab gust sufrirém qualsevol càstich menys lo d' esser passats per las armas.

No van ferho aixís los nobles militars, sino que digueren: nostre delicté es lo de habernos interessat exposant nostras vidas per lo progrés de la patria: un govern despota com lo conservador, intolerant per trobarse en las ansias de la mort nos castiga ab la última de las penas: aprofitém gustosos aquesta ocasió de honrar nostra mort ab l'aureola dels mártirs de la patria!

Si aixó deyan aquestos honradíssims homes que no tenian res de sants, habent-selas ab una ley no justa sino despótica, y ab un govern no amic sino enemich, qué hagneran fet, pregunto jo, en lo cas contrari, en lo cas de que haguessin *realment* delinqüit ab una ley essencialment justa, com la de Deu; ab un govern ó entitat gubernativa verdaderament amiga com aquest mateix Ser... Ah, considerant que «ni 'l mateix Sant Pau podia deixar de pecar» (V. *Ep. Rom.* VII-24) hagneran deplorat lo crim de la intencional que se usaba ab ells, pero reconeguentse delinqüents indignes hagneran baixat lo capient: Justas son las lleys quan tu ets just: servezca d' exemple á tos fidels subdits lo càstich de que 'ns habem fet acreedores. O tot lo més qu' hagneran dit hagnera sigut: «Tu que tot ho pots i perdónans!...»

Sant Ignaci del meu cor, se comprén fora de vos un altre acte de tan cinica rebeldia...

Fatxenda miserable propia exclusivament de lo epilèctich y orgullós ascètic que tan descaradament com herèticament refusa 'l humil títol de deixeble y fill pera abrogarse lo de *company*, passió de orgull qu' encara no habia penetrat en lo pit ni dels mateixos apòstols contemporanis del Messias, ni dels mateixos profetas tan imposats ab las intimitats del Pare y que predicavan la naixensa del Fill per quan á 'n ells la vellesa los hauria tret sigles ha de aquesta terra.

No agradava á Sant Ignaci lo ferse igual ab los mártirs que cridant á Jesús sense qualificatiu exhalaren sa ánima; ni ferse igual ab lo mateix papa Pau III al qui va

anar á besar las potas sometentse á sa voluntat; ni igual al seu mateix patró lo virtuós deixeble de Sant Pere, bisbe després de Antioquia y mártir baix lo poder de Trajà. Volia ser més, Sant Ignaci; company de Deu per *conducte* de Jesucrist, habia d' esser més bé un superior que un igual d' aquells sants sos antecessors, y ¡oh cinisme dels cinismes! no solzament á si mateix s' abrogava aquesta escandalosa supremacia, sino que la concedia á tots aquells que 'l seguissen...

Tot lo jesuitisme donchs crida avuy ab atronadors brams: «Senyor, sufrirém gustosos qualsevol càstich, pero no lo de veurem privats de vos.» Y al exclamarse aixís es com si diguessen:

«Senyor: l'amenassa ab nostre eterna indignació si arriivas á tenir lo atreïment de privarnos de lo goig que ab ta vista 's disfruta.

»Resistirém qualsevol prova de tadvina potestat, menos la que 's refereixi á la perdua de lo més *inefable* premi qu' esperarém.»

Bé per los jesuitas que fins ab lo mateix Deu procedeixen *jesuiticament*.

M' agradau al menos, perque vostre desvergonyiment no coneix limits ni en lo cel ni en la terra.

Ja ho veýen, lectors benivolguts; los jesuitas sufrirán *gustosos* qualsevol càstich mentres *sórgan* que 's hi es propinat pera son bé, pera sa millora, pera no perdre lo *goig inefable* que per sa falta se mereixian haber perdut; mes no *admetrán* lo càstich,—sempre just per devenir de Deu,—quan aquest consistesca ab la major de las penas, ó siga ab la privació de la millor de las gracies ó més encara, com habem dit avans, «ab la no *adjudicació* de lo més valió de los premis; puig que premis als bons serveys son las glorias del cel, com càstichs als mals actes las penas del infern, per manera que los jesuitas volen *premiar* á cambi de malas acciones. Ah dolents que n' amagáu de picardia...

Sa *ilustríssima* francesa Segur (V. *L' Infern* del mateix), volguent demostrar lo admirable consorci de la justicia ab tots los actes de Deu, referintse á sos càstichs nos posa per exemple lo procedir de las humanas lleys que condemnan á mort al criminal, dihent: «Aixís com aquí ha de apelarse al patibul pera separar al delinqüent de la societat del mon, allá en l' altra vida se castiga al pecador ab la mort del ánima separantlo per aquest medi de la societat de Deu.» Y més avall després d' explicar lo càstich que 's dona en lo mon als crims de lesa majestat, pregunta: «y per qué hauria d' esser d' un altra manera ab los crims de lesa majestad divina, es á dir, tocant als *pecats mortals!*...»

L' indignació de que 'm sento possehit devant d' aquets arguments mé deixa sens aló pera la resposta.

Donchs qué, *pare* Segur, ¡nos vindréu á presentar lo códich de Deu com formulat baix las bases d' un dels més bárbaros dels códichs dels homes!

¡Com vos, un tan *insigne tebech*, secons per aquí dalt vos anomenan, vos atreviu á proclamar aquesta inferioritat incompreensible de las obras de Deu respecte de las dels homes!...

¡Llástima, y més que llástima, horror nos causan vostras verinosas paraulas, oh temible clericalisme.

Digas, Segur, *quín* haurian de tenir que veure las lleys divinas ab las lleys humanast... ¡En quinas deu, de *dret*, residir la perfecció!...

Dius tu per altre part que «ningú se

atrevirá á taxar d' injusta la pena de mort entre 'ls homes;» efectivament dius aixó ab lo mateix cinisme, ab la mateixa perversa intenció, ab la mateixa *conciencia* ab que afirmas que es un enormíssim pecat lo taxar d' injustos los càstichs terribles, més encara, maudits dins lo terrible ab que Deu castiga la més llugera de las faltas, que nos es un sarcasme lo compararias ab las del «parricida, assassino é incendiari» que nos citas tu per las que 's pagan aquí en lo imperfet mon ab la pena de la vida.

Si, Segur, si, ab cinisme, ab malèfica intenció, ab *perversitat* de conciencia, si aixís pot dirse, has procedit tu al presentarnos los estranyos arguments que 'ns ocupan; ó per cas pignorats tu que 'l mon está plé avuy de partidaris acérrims de la anulació de la pena de mort... ¡Ignoras que aquest humanitari sentiment de repugnancia al *assassinat oficial* ha tingut son origen y propagació, com no podia ser altre cosa, en los pits de més acrisollada virtut, de més enlayrada honrat!...

No, *ilustríssima*, no ho ignoras y ménos ho ignorarás temps á venir los teus fills, si es que 'n tens ó has de tenirne, puig que á la naixent generació toca ja lo plaher de presenciar la extinció universal y absoluta d' aquesta vergonyosa ley que, com á Jerez, verifica fredament set morts pera castigarse una y com últimament á Girona comet dos homicidis en càstich de un arrebató patriótic; tindrán, dich, aquest plaher junt ab lo de veure convertit vostre ponderat infern ab una fábula irrisoria per lo ridicula y absurda; detestable per lo tonta y que figurará, no ho dupto, en todas las bibliotecas de cada nació del mon al costat de la mitología greco-romana, y abds no com á germanas, sino com á antípodes; puig la una s' admirará per lo sabia y poética, y l'altre per lo torpe, lo bárbara y lo asquerosa.

ELÉCTRICH

NOTAS

(23) Jamark, aduint una multitud de datos extrets tots de la cultia clerical, posa á la vista del més *lèri* curios que, segons lo mateix clericalisme, com habem dit, y concedint encara á favor d' aquest important *desarrollo*, no arriba á salvarse un *individuo* per cada *veintisis millores* incluint entre 'ls salvats á todas las criaturas, sent aixís que ni una sola d' aquestas va ser salva en lo dia del diluvi, puig todas varen sucumbir bag lo poder de la *agudada* ira de Deu.

Lo citat autor pregunta molt oportunament després de fet aquest càlcul: «Per conseguir aquestos fins hagué de descendre del cel lo Fill de Deu á encarnarse en las entranyas de la verge y á patir mort ignominiosa? (Va venir á salvar á tots los homes y casti tots los homes se condemnan?» (V. l' article «Operacions aritméticas» de son libre *Personajes bíblicos*.)

Jo no puch menos de continuar aquí que, si Deu hagués baixat pera patir ell sol tan infructuosament, merces mal, ja que ell s' ho habia volgut; pero lo que no es perdonable es que per tan mesquí objecte haguessen de patir d' aquella manera tan horrosa la Verge Maria y ab ella tots los demás mártirs que ho han sigut per propagar las idees que 'l Messias vingué á estendre en la terra inclosos los molts qu' han mort en un manicomí per volguer trobar la armonia, la lògica y la veritat en sas paraulas.

(24) Omitida sa enumeració per error de omisso se refereix aquesta nota á la interessant cita de Fray Lluís de Granada feta en lo art. xv, par. 4.—(V. donchs lo *Libro de la Oracion*, cap. xii, 6.)

(25) *Sonitus terroris semper in auribus illius Joh.*, xv, 21.



TEATROS

Com fins avuy nostre revistero no esta ha per brocha, pues la salut es primer que tot, tornarém á dar á nostres lectors nota de tot lo que pertany á espectacles.

RIBAS.—Fins fa poch va actuar en aquest teatro una companyia, de sarraucina, á qual cap hi estava la donya Rosario Pesset. Aquesta senyora fora una bona artista si potés mes son cervell en lo que fa. Aixó no obstant, així regular en *La Traviata*, bé en *Compassone* y millor

en *El Salto del Pasiego*. Lo resto de la companyia enxejava bastant.

Ara ha passat a treballar en aquest coliseu la companyia d' en Cereceda del Espanyol.

Per benefici del mestre Cereceda s' posà en escena la *Marina*, debutant lo jove tenor *Antoni Batlle* que fins al present ha estat al café de la Alegria. Augurém á dit jove un porvenir halagatori puesto que está possehit de una estensa, robusta y ben timbrada veu, y la prova es que quan lo mestre Cereceda l' ha ajustat per la seva companyia, algo hi deu veure á n' en *Batlle*. Dit jove acortaria dedicantes á l' ópera.

Se dia que 'l Ribas lo hivern próxim se l queda lo reputat bacitono Alfredo Moragas. Com dit senyor lo hivern passat va demostrar celo y esmero en presentar al públich obras novas, nos agradaria que la noticia fos certa.

VIUJA y PRINCIPAL.—Com al tançó aquest número ya hanurán vist nostros lectors los cartells anunciats las listas de companyias pera dits teatros y per via general ya se sabén, anirém seguint.

BON RATÓN.—La companyia de ópera que actúa en dit teatro, coneguda es ya del públich, per lo tant nos abstenim de detallar lo desampeny de las óperas y 'ns ocuparém de lo jove baritono Blanchart. Lo rey Alfonso de la *Fuorista* bastant ben interpretat lo personatge. En la part musical, á millor dit, l' ária del segon acte magistralment cantada. En los *Hugonots* també está ben passador. Si dit senyor nos eregués l' aconsellaríam que perfeccionés mes sos estudis.

ROMA y CUBO.—En lo primer de dits teatros funciona lo cuadro de companyia del any passat al front de Bonaplata y Fontova, posant en escena per inauguració de la temporalia la comedia del teatro antic *Saicho Ortiz de las Rocas*, notantli falta de ensaig en la primera, y lo cuadro catalá ha posat *Las pobillas y els herros*, desampenyant ab seguritat tots los seus papers los artistas que hi prengueren part.

Del segon de dits teatros que menciona sols puch adelantat als lectors de LA TRAMONTANA que per ara lo pretenen tres empresas distintas, quechirá lo del refrán... Consell de tres...

LICHO.—Entre los demás artistas que forman el total del cuadro de ópera figurarán aquest hivern Marcelina Sembrich, senyoreta Torressella y los senyors Gayarre, Massini, Laban, Katzman y Vidal, que son de primisimo cartello.

Ab l' empresari de dit teatro senyor Bernis, que en totas épocas ha demostrat gust en satisfacer los desitjos del públich, y ab los artistas que conta ara, me sembla que podria fernes conixer algun *spartito* de Wagner, com *Tanhausser* y *Rienzi*. Lo públich ho estimaria.

LIXET



Lo dilluns de aquesta setmana va fer setze anys de la Revolució de Setembre, que tan nous horitzons va obrir en la historia d' Espanya.

Consollemnos en que no tardarém gayre á tornarne á veure de tant ó mes granadas que aquella.

Segons los vents que corren, no faltarán tramentanzadas que arreassin de soca y de arrel tot alló que la Revolució de Setembre no va poder arrasar del tot.

.. ..

Ha mort de una enfermetat cruel lo rey de Annam.

Reparo que son molts los reys aficionats á morirse de enfermetats especialissimas. ¡Detectes de la classe!

.. ..

La Fé, periódich carcatólich, estampa lo següent:

«La epidemia es la voz de Dios.»

Donchs aquí tindrém de dir tota la humanitat:

—Mal com Deu no 's torna mut.

.. ..

Los inglesos volen passar per adelantats y segons en qué no 'ns arriban á la sola de la sabata.

Figúrintse que com á mostra de ser molt espavilats se conta que á Inglaterra ensenyan de demanar caritat en sis lliçons, y per un preu módich.

Donchs aquí á Espanya, per poch que durin los conservadors, tots los espanyols n' haurém aprés de franch y sense necessitat de mestre.

.. ..

Allá va aquest suelto que copio, espanyol de pura sanch.

«—Por telégrafo:—

«El alcalde de... al ministro de la Gobernacion:

«Imposible ganar elecciones provinciales sin declarar cólera: buseo y no encuentro casos; regalo melones; ni un mal cólico. ¡Qué hago!»

»El ministro al alcalde:

«Declare sospechoso primer muerto; acordone colegio electoral, ministeriales dentro previamente.»

Aixó es una fotografia, presa del natural, de la situació colérich-canovina.

.. ..

En los partes oficiales encara 's parla del cólera d' Espanya.

Aquesta comedia es mes llarga que las que 's fan al Odeon.

Y mes cara y mes pesada.

.. ..

Se diu que luego se suprimirán los cordons colérichs qu' encara existeixen.

Mal fet.

Si fins avuy han tingut rahó d' existir, ¡perqué 'ls treuhent!

¡Acás hi ha menos cólera avuy que ahir!

Tothom sab que hi ha 'l mateix.

Donchs senyors governants, per nosaltres no estiguin, ja 'ns poden acordonar per tota la vida.

Es á dir, per tota la vida dels conservadors.

Per lo que 'ls queda...

.. ..

Lo mes vell dels reys d' Europa es en Guillem de Prussia y 'l mes jove lo d' Espanya.

¡Quét! ¡No troban interessant la noticia! Donchs me n' alegro.

.. ..

L' alcalde de Almoines, poblet de Valencia, ha publicat un bando prohibint lo treballar en dia de festa.

Ben fet... si hi anyadessin pagar lo jornal á qui ho necessités.

Pero com las autoritats no mes se cuydan de fer veure que ho son...

.. ..

Los albergats en la Casa de Misericordia de Palma no poden menjarse 'l pa que se 'ls dona, per dolent y una pudor insoporable que fa.

¡Qué vol'n jugarshí que algú dels que se 'n cuyda 's va tent rich!

Aquí á Espanya, los présiris no s' han fet pe 'ls lladres de levita.

.. ..

Los carlins continúan reclutant gent per encendre de nou la guerra civil.

Y 'l govern s' ho escolta com qui sent ploure.

Fa ben fet.

Entre familia be 's tenen de protegir.

.. ..

Veus aquí un suelto de la sempiterna ministerial *Correspondencia*:

«No es verdad que haya habido deserciones en la frontera, pues solo seis soldados y un sargento abandonaron el punto entrando en Francia.»

¡Lo que pot lo ministerialisme!

Segons ell, set homes no son ningú.

.. ..

El Clamor, de Castellon, te la friolera de cinquanta cinch processos entaulats contra ell.

Aixó sí que es excés de felicitat.

.. ..

En alguns pobles han establert lo lasaret en lo mateix cementiri.

¡Si cumplirán instrucciones directes del ministeri de la Gobernació!

.. ..

No 's troban cassos ni per un ull de la cara ni del cul de un ministre.

A Madrid están desesperats.

Y 'l poble buscant algo per distreures.

.. ..

Dissapte te d' estrenarse en lo teatro de Jovellanos una pessa d' en Q. Roig, colabrador en nostre periódich.

Celebrarém que li vagi be y que tingui bon éxit.

.. ..

Continúan presos en lo castell de Badajoz dos militars processats per los successos de l' any passat, y absolts ja fa molt temps.

Se coneix que 'l govern vol guanyarse las simpatias fastidiant á totdeu.

Mes tart ja li dirán de missas.

.. ..

Segons diu lo senyor gobernador de aquesta provincia, per ara no 's pensa pas ab acordonar á Barcelona.

Respirém.

Y aguantemnos lo riure.

.. ..

A Madrid han fet corre que en un dia habém tingut á Barcelona set cassos de cólera morbo.

Tenen rahó, y molts mes n' hem tingut de cassos de cólera.

Pero era del *conservador*.

.. ..

Grans festes han fet á Bilbao per en Castelar.

Los discursos que pronunciá agradaren á tothom, menos als liberals.

Lo de sempre.

Per mes que aquesta vegada se li pot dispensar un xich pe 'l mal de ventre que ha donat als conservadors.

...

Dintre pocs dias se farà á Lóndres una exposició de fenòmenos y mónstruos.

¡Adeu! Ara sí que 'ns quedarém á Espanya sense cap partit monárquich.

...

Li han robat la vara de alcalde al del Grau de Valencia.

Está avay tant de puja aixó dels robos, que 'l millor dia veurém robar los calçotets al mateix rey..... de bastos.

LO POLISSON

La més ridícula moda d'entre las demás que ha son es, d'ensa que aquesa mon roda, la moda del polisson.

No 's compren com pot fer falta una cosa tant sobran, per cuiu postinos s' exalta la part femenina tant?

¡Oh! y precisament la cosa que n' está més ben dotada per natural, se proposa postinósia exagerada.

Si 'l postiu regular fis encare passar podria; més, avay es fastigós tant de fassa. ¡Ave Maria!

Perque, usat, tot vol mida per fe efecte, val á dir: las senyoras (no es mentida) ja semblan engus de tiro.

Tot lu sembla 'l polisson menes lo que vol sembla. ¿Qui sembla, vata 'l mon? Un amsento ó bé un repat.

Com á més sobresalient de las modas es 'l heren; va al detrás perqu' es prudent, però fa nosa... á tot arren.

La gran vesatja que té feut nosa ó privant lo pas es que 's pot trasladar bé de puesto com un cubo.

Ab moda tal passa igual que ah las demás, de segri. Ja no es senyora com cal ta que polisson no té.

Quins pega mar ben lloa del detrás! ¡Ben las en guart! Ha passat á ser pretes la moda del enl apart.

Y tapt auredo ó embolich que dim causar colocar lo. Ha de fer turo jo 'l flich! veure 'l postiu sens taparlo.

Y lo més pesat conech déu ver dulo quan halans! han de convenir jo lu erecti pera dá 'l emulades grans.

Molt condit en primer lloch en camin á compassat, menecarse á poch á poch ó amo... ¡gran dobarat!

Puig no tenim pas paciencia sus volchs á las senyoras qu' lo roda 'l ent ab frecuencia von unas devanadoras.

Donchs motivant al portarre tals trobals y tals efectes... no es entich adaptarse á moda de tants defectes?

¡Bé! Arraigarse més aixi no es facil, per 'x, s' arraigu: lo polisson tindrà fi quan del detrás en cop caygu.

Polisson car ó barato es objecte, en fi, ben útil es un veridat aparat para un aparat... inútil.

FREYRE DEL CARRIL



Lo rector de Las Planas es un home molt trempat, que si no estés de pega faria grans negocis en llana.

Al entrar de rector en aquell poble, va dir desde 'l cubell del celomf, que mentres ell estés en aquella població may mes veurian cap pedregada.

Y efectivament no n' han tingut mes..... que duas que 's ha deixat sense un brot, y alguna altre tempestat de menos importancia.

També reclamá del vehinat que quan las campanas toquessin á mal temps anessin tots los feligrisos al temple á resar, puig que sempre tenia de dir ell tot sol las oracions.

Donchs á pesar del reclám ningú acut á acompanyarlo á resar, tal volta per temor de trencarli las oracions.

Si no reclama á la Providencia per algun miracle, de fisco que 'l rector de Las Planas está perdut.

...

A Paris han condemnat á presiri á sis freres per haber fundat una societat baix lo nom de *Pantographia voltaica* destinada á explotar l' alumbrat eléctrich, y l' únich que esplotaren fou la butxaca dels créduls que confiaren en ella, resultant un verda-der timo.

A tot arreu es igual lo despreci que senten per las riquezas los representants de Deu.

...

Per lliurarse del cólera al Escorial han trobat dos remeys:

Lo primer una professó (¡natural!)

Y 'l segon una corrida de novillos.

Creym que totte la mateixa eficacia.

...

A la Corunya han sigut arrestats una pila de oficials de artillería y caballería per no haber assistit á una funció de iglesia.

Jo me n' alegro.

Aixó de fer la guitza al próxim massa que donará sos fruys.

...

Duas noticias que brazman de trobarse juntas:

«El cardenal arzobispo de Toledo ha dejado una fortuna de nueve millones de pesetas.»

«Es tan grande la miseria que se ha apoderado de la clase jornalera de Málaga y La Línea, que ya se ha llegado al extremo de que algunos obreros han muerto de hambre.»

«Dos mil familias en La Línea y mas de diez mil en Málaga se encuentran sin trabajo, y como es consiguiente sin pan.»

No fassin comentarís; pensin tan sols ab lo be que 's trobará al cel lo qui en la terra tenia nou milions y ab 'l intern á que ani-

rán á parar los que moren ab lo desespero de la fam.

¡Oh misericordia divina de la Providencia justissima!

...

Han sigut robadas las iglesias de Fortiá y Torroella de Fluviá.

No cal dir que no se sab res dels lladres y que 'l sagristá, lo rector y la majordona continuan molt trempats.

...

L' Ajuntament de Vinaroz ha posat quatre pessetas de drets, no sé si de *consums*, per cada vegada que 's toquin las campanas en funcions de iglesias.

Ben fet. Tota industria te de pagar la seva contribució.

Aixó tendeix á la igualtat.

...

En la capella del cementiri de Palma y en la iglesia de la Mercé han caygu llamps aquestos últims dias de pluja.

Casi, casi 'm vaig consentde la sabiesa de la Providencia.

¿Com coneix á sos defensors!



XARADAS

Vaig aná á menjá al hu tres en lo carrer del *segon*, y menjant vaig trobá un *prima* que 'm portá al tot per la boca.

ERNEST DE PALAFRUGELL

SOLUCIONS

Á LAS CATORZAS DEL NÚMERO PASAT

XARADAS:—1.ª Po-GR-CA. 2.ª Pa-ca-ti-lla.

Tip. La Academiá, Ronda Universitat, 6.—Barcelona

Biblioteca humorística de calamitats
Primera Plaga

LO CÓLERA
LOS CAPELLANS Y 'L GOBERN

ESTUDI POPULAR

TRES MICROBIS

per lo

Dr. Mániga Ampla

Folleto de setze planas, de actualitat, elegantment imprés, que 's ven á RAL en tots los kioskos á Barcelona y á fora en casa 'ls corresponsals de LA TRAMONTANA.

Per obtenirlos al per major, ab lo 25 per 100 de rebaixa, dirigirse á n' aquesta Redacció, Ronda de la Universitat, 6; Barcelona.

Per Totsants sortirà la segona plaga de aquesta biblioteca, desde la qual nos proposem ridiculizar los principals vicis y defectes de la societat en que vivim.

Preu de cada plaga: UN RAL.